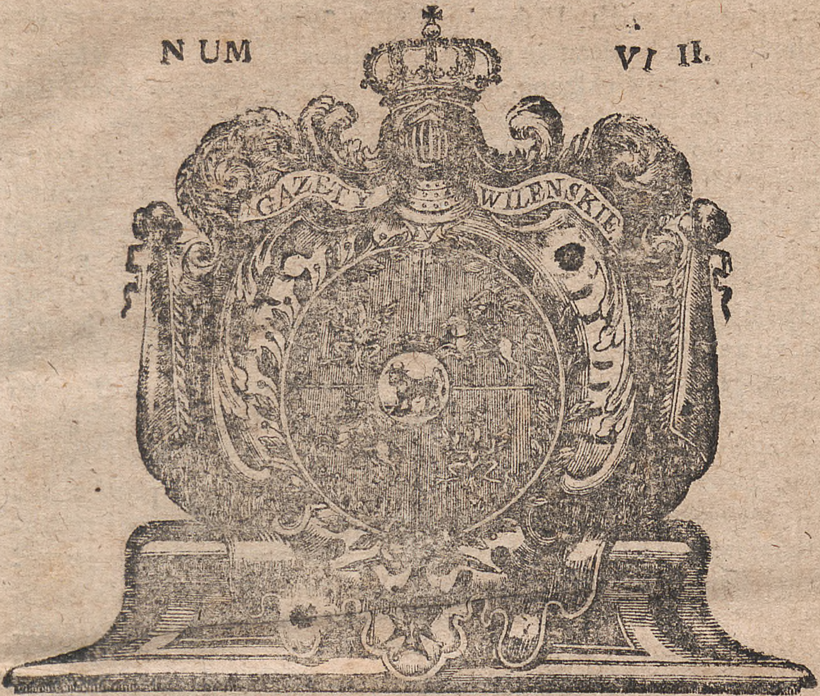
NUM VIII.

w SOBOTĘ DNIA 22. LUTEGO ROKU 1783.

Z Warſzawy dnia 8. Lutego. Wielki Xiąże *Toſkańſki*, z iedney ſtrony uważaiąc, iak wielkiey wagi zbawienia duſz ludzkich obowiązek ściśle ieſt włożony na Plebanów; z drugiey zaś ſtrony wiedząc o tylu tak ubogich Plebaniach, iż nietylko niemoże ubogi Pleban trzymać przy ſobie koniecznie potrzebnych do pomocy Wikarych, ale i ſam uſtawicznie obmyślaiąc iak ma wyżyć, wiele obowiązków Urzędu ſwego z wielkim duſz ſobie powierzonych uſzczerbkiem opuſzczać muſi: wydał niedawno *Liſt Okolny* do wſzyſtkich Państwa ſwego Biſkupów, obwieſzczaiąc ich. iż dla pomienionych ważnych nader przyczyn, żąda iak nayuſil-

niey, aby ubogich Plebanów dochody były koniecznie przez Kollatorów powiękſzone. A-naprzód, co ſię tycze ubogich Plebanii do Kollacyi Dworu należących. przyrzeka Wielki Xiąże, iż ie wſzyſtkie doſtatecznie opatrzy, i że iuż ma do tego wſzyſtkie obmyślone ſpoſoby. Spodziewaſię zatym, że za Panuiącego przykładem, i ku iego nayuſilnieyſzemu żądaniu, póydą inni wſzyſcy maiętni Kollatorowie, zwłaſzcza że przez to (iak w tymże *Liście Okolnym* wyraża ſię) oſobliwſzą łaſkę u tegoż Panuiącego ſobie ziednaią. Ze zaś między ſamemi Kollatorami znayduiąſię nie bogaci, a tym ſamym nie mogący wſpomodz ubogie Plebanie; tych zachęca Wielki Xiąże, aby Prawa ſwoiey Kollacyi uſtąpili maiętnieyſzym od ſiebie Oſobom. To wſzyſtko maią Biſkupi przełożyć Kollatorom imieniem Wielkiego Xiążęcia.

Z Xięſtwa Toſkańſkiego dnia 14. Stycznia. Z rozkazu Wielkiego Xiążęcia Naſzego, ſkaſſowane ſą dwa Klaſztory *Dominikańſkie*, to ieſt w *Piſtoi* i w *Prato*, Wſzakże oſoby w tych Klaſztorach mieſzkaiące, przy ſwym Zakonym Stanie ſą nienaruſzenie zoſtawione, i do innych ſwego Zakonu Klaſztorów przenieſione.

Z Stężycy dnia 2. Lutego. Wiadomo ieſt z autentycznych Dokumentów, iż przed dwiema ſty bliſko lat płynęła pod *Stężycą* rzeka *Wieprz*, i że w tymże czaſie lodami ſwemi zaparta *Wiſła* nagle wezbrawſzy w koryto *Wieprza* wdarłaſię, i tymże odtąd korytem, przez cały ten bliko dwoch ſet lat przeciąg, płynąc *Stężycę* oblewała, a nawet i podrywała, z znacznym Miaſtà i przyległych iemu gruntów uſzczerbkiem. W Roku teraźnieyſzym, dnia 12. Stycznia, po wiadomych odwilżach taż *Wiſła* nagle puſzczaiąc, gdy po-niżey *Stężycy* lody iey perpendykularnie zaparłyſię, a tym ſamym bieg iey wſtrzymały; nie tylko Miaſto *Stężycę* i przyległe iey pola *Baranow*, *Mogliſzow*, &c: wioſki: *Łęg*, *Zaieziersze*, *Głuſzec*, *Zbyczyn*, *Przewoz*, *Wolkę* &c; zalała, ale też potróynym korytem niedaleko *Sieciechowa* i *Janikowa*, przez wſie, pola i łąki, bieg ſwóiy obróciła tak dalece; że wielkie ieſt podobieńſtwo; iż na przyſzłą wioſnę, gdy nagle wody z gór przypadną, ſtare

swoie koryto taż *Wisła* przy *Stężycy* opuści, a wsiom na tamtey stronie położonym wielki upadek i zniszczenie przyniesie.

Z Wiednia dnia 4. Stycznia. W dzień *Wyznania Wiary Swiętey Katolickiey* Xiężniczki Jeymci *Elżbiety Wirtemberskiey*, J. Pani *de Chanclos* Jey Ochmistrzyni, wzieła w podarunku od Cesarza Jmci tabakierę złotą suto dyamentami osadzoną, z przyłączonym w niey prezentem 200. Czerwonych Złotych.

Czytamy tu Ustawę Cesarską znoszącą wszystkie Klasztory *Kartuzow* będące w *Lombardy Austryackiey*. Myślą także, iak słychać, oznieśieniu *Teatynòw* i *Hieronimitanów*. Każda ztych Zakonów osoba ma mieć 300. Złotych pensyi, ieśli zostanie na świecie, a tylko 200. ieśli wstąpi do innego Zakonu.

Zapewniaią. iż znowu był pożar w *Konstantynopolu*, wszczęty blisko *Meczetu Sułtana Achmeda*; który miał spalić wielką liczbę Pałaców należących do Osob *Dywanu*.

Po złączeniu Kancelaryi *Austryackiey* i *Czeskiey* z Kancellaryą Dworską i Deputacyą ministeryalną bankową, ponieważ liczba osob wchodzących pierwiey do tych trzech Departameótw stała się niepożyteczna: Cesarz Jmć zmnieyszył ią od 47. do 14. osób.

Reymenta składaiące Garnizon tuteyszey Stolicy, barzo często musztry swoie odprawuią. Piechota niedawno wprawowana była do stawienia i do zrucania namiotòw, a Artylierya do zręczności w strzelaniu. Rekrutowania nie ustaią; rachuią iuż do 80,000. rękrutòw. wielką wprawdzie ich lidzbę porozsyłano do domòw, ale pod tym obowiązkiem, aby za pierwszym danym rozkazem, wszyscy byli gotowi do stawienia się u swoich chorągwi.

Cesarz Jmć chcąc, aby poddani iego z iedney Prowincyi, nie byli cale obcemi względem wszystkich innych kraiòw Cesarskich, zniosł w tych czasach dawne iedno prawo, z mocy którego *Węgrzy*, maiąc spadłe na siebie dziedzictwem iakie dobra w innych dziedzicznych Państwach Cesarskich, musieli się barzo wielkiemi cłami opłacać, nim te swoie dobra obeymowali.

Z Wiednia dnia 29. Stycznia Rozporządzenie Cesarza Jmci,

ieſzcze dnia 7. Października przeſzłego Roku podpiſane, teraz ieſt ogłoſzone; mocą, którego wſzyſtkie w rozdawaniu Beneficyów *Menſes Papales* ſą ſkaſſowane. Kanonie także, które w *Mieſiącach Papieſkich* były z *Rzymu* rozdawane, odtąd od Nominacyi Panuiącego w Kraiu dependować maią.

Jeſzcze rzecz nie ieſt decydowana, który Kościoł na tuteyſzą nową Farę będzie obrócony, czy *Po Jezuicki?* czy *Dominikańſki?* gdyż oba, barzo niedaleko odſiebie zoſtaią.

Od Czeſkich Granic dnia 8. Stycznia. W *Czechach* tak drogie ſą teraz konie, iak były tanne przeſzłey ieſieni. Offiſcerowie rekrutuiący woyſko, maią, iak ſłychać, rozkaz brać rekrutow choćby nie wyżſzych nad 5. ſtop, i ieden lub dwa cale. Tymże Ceſarſkim Officerom werbuiącym ma być przykazano, aby żadnych koſztownych ſprzętów nie mieli, Około Mieſiąca Lutego wiele ſię rzeczy odkryie.

DONIESIENIE z WILNA.

J. P. Weltz Okuliſta i operator Króla Jmci-Pruſkiego przybył do tuteyſzego Stołecznego Miaſta Wilna, Jak ſzczęśliwie w Warſzawie i po innych Miaſtach Polſkich nie małą liczbę ślepych, chromych, głuchych i na inne podobne deſekta choruiących zleczył; tak ile z ſwey ſtrony obiecywać może, i w tym Mieście każdemu, któryby ſię tylko iemu powierzyć chciał, z równąż ſatisfakcyą uſłużyć, a iak nayrychleyſzą w tychże doległościach pomoc i doradę przyſięść gotow będzie.

Uciekł pewnemu Jmci ſłużący imieniem Mikołay Skokowſki *dnia* 16. *Lutego przed czterma mieſiącami do uſług za wproſzeniem ſię wzięty. Ten wykonywaiąc ſwoiemu Dobrodzieiowi naygrubſzą niewdzięczność, okradł z ruchomości, zabrał ſuknie, bieliznę, złoty kameryzowany Zegarek i wſzyſkko cokolwiek do przyſtoynego ubrania ſię należy, nadto porobił długi, pozoſtawiał rzeczy Pańſkie: Oſtatnia iego ſłużba była w 4tym Pułku Litt: Lat do 25 maiący twarzy pociągłey nabrzmiałey, brwi wynioſtych, dużych włoſa ciemno rudego, krótkiego do Harcapu uwiązuiącego ſię, oſpowaty nieco, warg obwiſtych, głoſu grubego, z miny na opoia wyglądaiący, a z akcyi i geſtów na iunaka, oczu odrażaiących, wzroſtu srzedniego, plecy ſzerokich, ramion wznioſtych, chodu kaczego, znaiący regeſtraturę, piſzący pięknie i mogący ſię zalecać na Sekretarka, zdatny przy świetle nabytym z laty i edukacyi którą mu znać w młodości dawano, a co naywięcey przy uſpoſobionym porządku do pokazania ſię dość przyſtoynie, Jeśliby ten zbieg był od kogo przytrzymany i do Wilna przyſtawiony procz koſztu transportu ofiaruieſię nadgrody Czer: Złł. 5. Adres do J. P. Millera Antrprenera Poczty Kurſowey w Wilnie.*

NUM VIII.

SUPLEMENT
DO GAZET WILENSKICH
w SOBOTĘ DNIA 22. LUTEGO ROKU 1783

Z Londynu dnia 10. Stycznia. Miniſtrowie naſi w *Paryżu* zoſtaiący, mieli odebrać rozkaz od Dworu naſzego, aby koniecznie naznaczyli ieden dzień Miniſtrom *Francuſkim* do podpiſania Artykułów Pokoiu, inaczey Dwòr *Angielſki* poczyta roboty pokoiu za zerwane; tego zaś tak nagłego poſtanowienia Dworu naſzego, ta iedyna mabyć przyczyna, iż chce co pewnego donieść Parlamentowi o ſtanie robot teraźnieyſzych, za rozpoczęciem ſeſſyi dnia 21. teraznieyſzego Mieſiąca.

Dnia 2. tego Miaſiąca popłyneła z *Porſmouth* do *Afryki* Dywizya iedna, maiąca dwa Okręty woienne i ſześć Statkòw przewozowych, maiących na ſobie Rekrutòw, znaczną kwotę Artyleryi, potzeb woiennych, żywności, &c: Dywizya ta opatrzywſzy *Gorę* i *Kap Corſe*, popłynie potym do *Ameryki*, i złączy ſię z Amirałem *Pigot.*

Generał *Dalling*, naznaczony Komendantem woyſk nowych maiących płynąć do *Ameryki*, iuż wyiechał z tąd do ſwoich dòbr, maiący wſzyſtko w gotowości do płynienia za pierwſzym rozkazem do Wyſp *Antylſkich.*

Z Londynu dnia 17. Stycznia. Statek pocztowy wyſzedſzy dnia 2. Grudnia z *Jamaiki* przybył tu dnia wczorayſzego z licznemi pakami Liſtow, z ktòrych dowiaduiemy ſię, że za powròtem Amirała *Pigot* do wyſp *Antylſkich*, i za przybyciem z *Europy* ośmiu Okrętòw Szeręgowych, zgoła tamſię nie lękaią attaku od nieprzyiacioł, znieſiono iuż włożone pierwiey na wſzyſtkie Statki kupieckie *Embargo*, ktòre zatym wkrótce wyniść maią do *Anglii* pod konwoiem dwòch Okrętòw

Szeręgowych i 2. Fregat, Też Listy donoszą, że Hrabia *de Bouillè* przybył do *Martynniki* z kilką Statkami woiennemi i częścią woyska, że Don *Sollano* z 15, Okrętami Szeręgowemi, z 3. od 50. armat i z 7 Fregatami wyszedł z *Hawany* do *St Domingue* dla łacnieyszego złączeniasię z Flotą oczekiwaną z *Cadix*.

Dnia - Dzisieyszego Dwor odebrał z *Paryża* wielkiey importancyi Expedycye, zciągaiącesię do powszechnegoPokoiu. Jmc Pan *Laurens* przybył tu także z *Paryża*, o ktorym mówią, że ieſt kredensowany od Kongresu Amerykańskiego Ministrem Pełnomocnym przy Dworze tuteyszym, ale dopioro na czas nieiaki wyieżdża do *Bath* dla poratowania przez wody tameczne zdrowia słabego. Wstrzymanie Statkow pocztarskich *Antylskich* i *Jamaykańskich* dowodem ieſt, że Ministerium tuteysze spodziewasię, iż punkta prelimininarne Pokoiu w tych dniach podpisane będą.

Z Londynu dnia 21. Stycznia Skoro tylko wyszedł *Elliot* z *Portsmouth* z Eskadrą swoią do *Indyi Zachodnich*, posłano mu natychmiast rozkaz ode Dworu powrócenia nazad i czekania dalszych instrukcyi, na tym fudamencie powrócił on nazad do Portu tamecznego, Statki pocztarskie do *Jamaiki* i wysp *Antylskich* naznaczone dnia 16 wyszły z *Falmouth*. Z wrócenia Eskadry *Elliota* wnoszą niektórzy, że Pokoy albo iuż ieſt, albo wtych dniach podpisany być ma. Jeszcze i dnia wczorayszego Dwor odebrał expedycye względem powszechnego pokoiu, z których się pokazuie że nietylko wzaiemne pretensye Potencyi woiuiących, ale nawet i Neutralnych w krótce iak naylepiey i naypożyteczniey ukartowane będą, co zapewne pomoże do gruntowności i trwałości przyszłego pokoiu, i do ugruntowania powszechney spokoynosci w *Europie*.

Dnia dzisieyszego przybył tu ieden Officer z *Indyi Wschodnich*, ktory między innemi, przywiozł i tę nowinę, że Generał *Coote* odniosł kilka awantażow nad *Hyder Ali*, że Jmć Pan de *Suffren* Komendant Eskadry *Francuskiey* w dwoch ostatnich bataliach znacznie uszkodzoney, nie będąc w stanie dalszego potykaniasię z *Amiralem Hughes*, musiał powrócił do wyspy *Mauriciusza* dla naprawienia tam i opatrzenia

Eſkadry ſwoiey, Kompania naſza ſtraciła ieden okręt bogato ładowany.

Z Cadix dnia 24. Grudnia. Graf *d' Eſtaing* przepędził tu bliſko 4. dni, nie barzo przynaglaiąc do ſpieſzenia ſię z opatrywaniem i wyprawowaniem Floty tu ſtoiącey; lecz po przybyciu tu Kuryera, którego odebrał dnia zawczorayſzego, kazł wnet we dwoie przyłożyć pracy, i ogłoſił całemu woyſku, iż popłynie nie zadługo, i nie będzie czekał na te Okręty, któreby przed dniem 12ſtym, lub 15ſtym Mieſiąca Stycznia nie były wygotowane. Że wie każdy, iako Graf *d' Eſtaing* ſłowa dotrzymuie, każdy Officer każe noc i dzień pracować na ſwoim Okręcie, z poſpiechem iak nay większym.

Z Peterſburga dnia 30. Grudnia. Eſkadra Jmperatorowey Jmci, która krążyła po morzu *Kaſpiyſkim* pod komendą Hrabiego *de Weinowick* weſzła na *Wołgę* maiąc powrócić do Portu *Aſtrakańſkiego.* Ta Eſkadra ſzczęśliwie dokazała tego wſzyſtkiego, cokolwiek iey poruczono było: procz należytego poznania tego morza, wiele pożytecznych rzeczy odkryła, pozakładała rożne kontory, uczyniła traktak z Krolem *Perſkim,* przez ktory hande *Roſſyiſki* wielki wzrozt weźmie. Tenże Komendat z częścią Eſkadry ſwoiey ma płynąć z nowu na morze *Kaſpiyſkie,* i prowadzić z ſobą wielką liczbę Statkow bogato ładowanych; pierwiey iednak będzie miał honor prezentować Monarchini ſwoiey Posłow wyſłanych od Krola *Perſkiego* z oświadczeniem przyiaźni i z bogatemi podarunkami dla Jmperatorowey Jeymci i dla Xiążęcia *Potemkina.*

Z Kopenhagi dnia 11. Stycz. Traktat handlu, zawarty dnia 17. *Mieſiąca* Października przeſzłego między *Roſſyą i Danią,* podany ieſt teraz do wiadomości publiczney; zawiera on w ſobie 37. Artykułow. W 17ſtym z nich, oba Państwa biorą za fundament ſwego Traktatu, co do zabierania Statków i ſprzętów podeyrzanych, te 4 Artykuły, ktore przyięte ſą za prawidła fundamentalne *Oboiętności Uzbroioney;* a w Artykule 21ſtym wyliczaiąc ſprzęty, lub towary, które maią być za kontrabandę poczytane, trzymaiąſię w tym wyliczenia uczynionego w Traktacie Roku 1674.

zawarty między *Anglią* i *Hollandyą*; i bynaymniey w tym nie liczą drzewa do budowy, masztow, konopi, żelaza, ani żadnych towarów znanych pod imieniem Potrzeb Flotnych, których *Wielka Brytania* chciała teraz niedopuszczać przewozu do iey nieprzyiacioł.

W przeciągu Roku przeszłego przeprawiło się przez Cieśninę *Zundzką* 8330. Statków; z których było 1262. *Angielskich*, 2117. *Szwedzkich*: co oczywistym iest dowodem, iak wiele w czasie terazniey szey woyny morskiey pod niosłsię handel Morza *Baltykiego*, i iak wielki odnosi pożytek bandera oboiętna z Traktatu *Oboiętności Uzbroioney*.

Z Paryża dnia 22. Stycznia. Dnia zawczorayszego po 8. godzinach Sessyi, wyznaczonych do czynienia pokoiu Pełnomocników; a po 5. godzinach drugiey Konferencyi mianey dnia wczorayszego, Punkta przedugodne do powszechnego pokoiu są naostatek dnia wczorayszego podpisane.

Z Kliwii dnia 1. Lutego. O maiącey w krótce wybuchnąć wielkiey woynie na lądzie, tak teraz gęsto i głośno mówią, iak nigdy przedtym. Wszystkie Kompanie piechoty, składaiące Garnizony *Niderlandu Austryackiego*, maią być powiększone do 150 i do 200. żołnierzy. Podług proporcyi i Jazda będzie powiększona. W Mieście *Gand* bez naymnieyszego przerwania pracuią około wygotowania 12. tysięcy Namiotów. Nie z mnieyszą pilnością i pospiechem zawiiaią się i w *Wiedniu* około przygotowania wszystkiego do woyny tak dalece, iż płacą po 7. graycarów na godzinę tym wszystkim, którzy podeymuią się robić w nocy. Doświadczano niedawno, czyby niemożna prowadzić bagażów na koniach, przy pomocy kulbak nowego wynalazku; rzecz ta tak dobrze udałasię, iż ieden mierny koń może dzwigać do 400. funtow ciężaru. Tym sposobem umnieyszysię znacznie liczba fur i poiazdów, które nie mało czynią trudności i opoźnienia woyskom. Że w przypadku woyny z *Turcyą*, Flota woienna byłaby nie małą pomocą, rozumieią, że i Rzeczpospolita *Wenecka* oświadczysię przeciwko *Turkom*. Łatwo każdy wniesie, że tak wielkie i obszerne zamysły nie będą mogły przyiść do skutku, bez zapalenia powszechney prawie woyny w *Europie*.